

БИЛТЕН

Бр. 36
ДЕЦЕМБАР 2024.

ЦЕНТАР ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

- **МЕЂУНАРОДНЕ АКТУЕЛНОСТИ.....3**
- **ОДРЖАНА ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА МЕЂУНАРОДНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ УНИЈЕ.....3**
- **ОДРЖАН СВЕТСКИ КОНГРЕС О БЕЗБЕДНОСТИ.....4**
- **ПЛАН UIC-а ЗА УПОРЕЂИВАЊЕ СИСТЕМА ЗА САОБРАЋАЈ ВЕЛИКИХ БРЗИНА.....5**
- **ПОКРЕНУТ ПРОЈЕКАТ О ФИНАНСИЈСКИМ МОДЕЛИМА НАМЕЊЕНИМ РАЗВОЈУ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....6**
- **ОДРЖАНА UIC РАДИОНИЦА О НУЛТОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ОТПАДУ СА ПРЕДСТАВЉАЊЕМ ИНОВАЦИЈА.....7**
- **СЛОВЕНЦИ ДОБИЛИ НАГРАДУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУРИЗАМ У 2024. ГОДИНИ..... 8**
- **ПРЕПОРУКЕ ЕУ ЗА УБРЗАНЕ ТРАНСПОРТНЕ РЕФОРМЕ НА ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ, У ГРУЗИЈИ, МОЛДАВИЈИ И УКРАЈИНИ.....9**
- **УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА.....10**
- **ОДРЖАН САСТАНАК СЕР РАДНЕ ГРУПЕ ДИРЕКТОРА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ.....10**
- **ОДРЖАН САСТАНАК РАДНЕ UIC ГРУПЕ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ.....11**
- **САСТАНЦИ ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ И ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН..... 12**

ОДРЖАНА ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА МЕЂУНАРОДНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ УНИЈЕ

Међународна железничка унија (UIC), као највећа и најзначајнија међународна организација за железнички саобраћај, одржала је Генералну скупштину у Паризу, средином децембра, окупивши лидере железница из целог света. У фокусу Скупштине биле су теме које се односе на будућност железничког саобраћаја, при чему је истакнута потреба за применом иновација, регионалним развојем и одрживошћу како би се унапредио железнички сектор.

Генерални директор UIC-а, **Франсоа Давен**, изнео је достигнућа организације у 2024. години и том приликом изјавио следеће: „Железнички сектор је у јединственој позицији да пружи трансформативна решења за борбу против климатских промена, побољша регионалну повезаност и унапреди економски раст. Кроз сарадњу, иновације и лидерство, градимо будућност одрживе саобраћајне мобилности”. На Генералној скупштини је у име ИЖС учествовао проф. др **Небојша Бојовић**, председник Скупштине Друштва “Инфраструктура железнице Србије”.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-general-assembly-2024-leading-rail-into-the-future-through-innovation>

ОДРЖАН СВЕТСКИ КОНГРЕС О БЕЗБЕДНОСТИ

Светски конгрес о безбедности одржан је у организацији Међународне железничке уније (**UIC**) и Француских железница (**SNCF**), 3. децембра, у Паризу. Овај догађај представља јединствену прилику за експертски дијалог, размену најбољих пракси и истраживање иновативних решења која могу да унапреде безбедност железнице. Конгрес се одржава једном годишње и представља кључни тренутак за колективно размишљање о изазовима, развоју и будућим железничким пројектима.

Дискусијом су обухваћени изазови са којима се суочава железнички саобраћај и како обезбедити сигурну и беспрекорну превозну услугу. Као пример су наведене организационе припреме одржане пред Олимпијске и Параолимпијске игре у Паризу 2024. године, приказане кроз заједничку анализу организатора и Француских железница (**SNCF**).

Учесници су такође дискутовали о новонасталим безбедносним претњама, затим пратили уживо демонстрацију услуга из области технологија за безбедност, укључујући вештачку интелигенцију (**AI**), као и употребу дрона и напредних система за видео надзор. Један од закључака конгреса је да поменути ИТ алати, као и обучени тимови људи, остају главни предуслов за успех сектора безбедности у оквиру железнице.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/19th-uic-world-security-congress-jointly-organised-by-sncf-and-uic-convenes>

ПЛАН УИС-а ЗА УПОРЕЂИВАЊЕ СИСТЕМА ЗА САОБРАЋАЈ ВЕЛИКИХ БРЗИНА

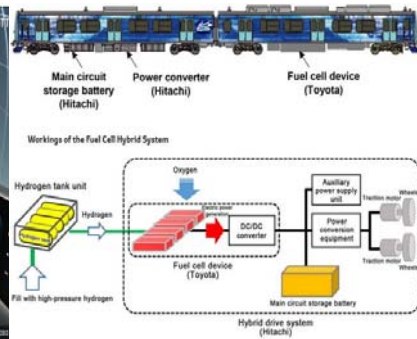
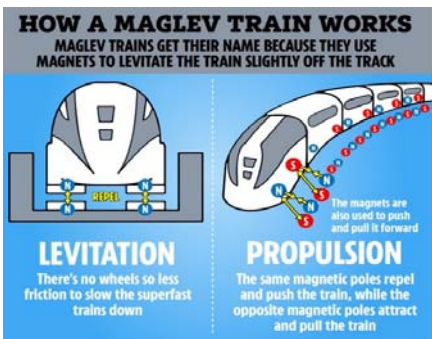

Међународна железничка унија (УИС), крајем новембра званично је покренула пројекат под називом „Поређење система за саобраћај великих брзина – HSTC“. Пројекат је означио почетак процеса упоређивања три напредне технологије брзог железничког превоза: брза железница (HSR), магнетна левитација (Maglev) и Хиперлуп (Hyperloop).

Обезбеђивањем свеобухватне анализе сваке од наведених технологија, пројекат HSTC је конципиран да помогне у процени најбољих опција за брзи саобраћај, првенствено оним земљама које тек треба да почну да развијају брзу железницу. Поменути пројекат за поређење система за саобраћај великих брзина биће анализирани кључни аспекти сваког од следећих система:

- **Брза железница (HSR):** Доказана поузданост, нижи трошкови изградње, али ограничена брзина.
- **Маглев:** Ултра велике брзине и несметано саобраћање, али са значајним захтевима за капитална улагања. Маглев је систем железничког транспорта чија возна средства левитирају уз помоћ електромагнета.
- **Хиперлуп:** Революционарни потенцијал са великом брзином, али се суочава са изазовима изводљивости и трошкова.
- **Хибридна технологија:** Тренутно се истражује.

Маглев воз са левитацијом, пројектована инфраструктура за хиперлуп у Индији и замишљена унутрашњост возног средства, као и хибридна технологија која се развија у Немачкој и Јапану

Обједињавањем ресурса и експертизе у оквиру УИС-а, овај пројекат ће осигурати спровођење свеобухватне и стандардизоване процене како чланови не би морали појединачно да спроводе истраживање. Упоређујући HSR, Маглев и Хиперлуп према факторима као што су: трошкови, утицај на животну средину, искуство путника и дугорочна одрживост, ова иницијатива настоји да оснажи доносиоце одлука, превознике и инвеститоре да направе добар избор који ће дефинисати будућност путовања брзом железницом. Више информација о пројекту доступно је на следећем линку: <https://uic.org/projects-99/article/hstc>.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/high-speed-transport-comparison-hstc-project-launched-in-paris>

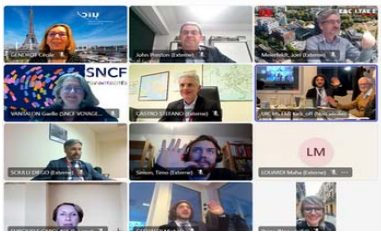
ПОКРЕНУТ ПРОЈЕКАТ О ФИНАНСИЈСКИМ МОДЕЛИМА НАМЕЊЕНИМ РАЗВОЈУ БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Нови пројекат Међународне железничке уније (**UIC**), **HS-FMI**, намењен је управљачима железничке инфраструктуре. Пројекат има за циљ анализу коришћења најбољих финансијских модела за изградњу брзе железнице будући да финансирање инфраструктуре игра кључну улогу у успеху саобраћајних пројеката.

Анализа глобалне базе података о инфраструктурним пројектима користиће се за идентификацију најбољих пракси, изазова и научених лекција из спектра финансијских модела. Резултати анализе ће омогућити увид у начин расподеле ризика и одговорности у оквиру различитих модела.

Нови пројекат се фокусира на следећа три примарна финансијска модела који се широко користе у саобраћајној инфраструктури:

1. Конвенционални модел - државно власништво
2. Модел франшизе
3. Модел ВОТМ – (изгради-управљај-пренеси-одржавај)

Анализа ће обезбедити смернице за доносиоце одлука приликом одабира најпогоднијег финансијског модела за будућа улагања у брзу железницу. Координисани напор **UIC**-а предупредиће потребу да појединачни чланови UIC-а независно спроводе сличне студије, смањујући могућност да дође до неефикасних и делимичних резултата.

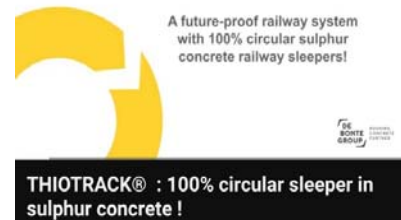
Коришћењем глобалне базе података о транспортним пројектима обезбедиће се практичне смернице и корисни увиди за креаторе политике, инвеститоре и руководиоце инфраструктурних пројеката. Више информација о пројекту доступно је на следећем линку: <https://uic.org/projects-99/article/hs-fmi>.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/high-speed-financial-models-for-infrastructures-hs-fmi-project-launched-in>

ОДРЖАНА UIC РАДИОНИЦА О НУЛТОМ ЖЕЛЕЗНИЧКОМ ОТПАДУ СА ПРЕДСТАВЉАЊЕМ ИНОВАЦИЈА

Нова радионица „Нулти отпад“ Међународне железничке уније (UIC) одржана је крајем новембра у Паризу, окупивши учеснике из 45 компанија са фокусом на допринос циркуларној економији. UIC је позвала производну индустрију и железничке компаније да поделе најбоље праксе из циркуларне економије када је у питању директан утицај на смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште.

- Low CO2 impact
- 100% circular
- No water usage
- Chemically resistant
- Water-repellent
- High-strength

THIOTRACK® : 100% circular sleeper in sulphur concrete !

Производна индустрија представила је иновације као што су 100% циркуларни бетонски прагови на бази сумпора, компаније **Thiotrack** из Белгије. Затим је представљен први систем контактне мреже произведен од 100% рециклираног бакра, компанија **La Farga** и **ProRail**. Такође је приказана и дигитална технологија у вези развоја еколошке инфраструктуре од стране компаније **Strong By Form** и Немачких железница (**DB**). Управљачи железничке инфраструктуре представили су модернизоване дрвене прагове са еколошки прихватљивим процесима заштите дрвета, француске компаније **SNCF Réseau** која је добила награду **UIC Sustainability Impact Awards - SIA 2024**.

Британски управљач железничке инфраструктуре, **NetworkRail**, презентовао је рад на циркуларним методологијама за предвидивост поновне употребе материјала. Холандски управљач инфраструктуре, **ProRail**, представио је свој нови пројекат који омогућава рециклирање остатака, насталих током млевења шина, за производњу нових шина. Одбор за безбедност и стандарде на железници (**RSSB**) је представио свој рад у домену одрживе железнице који има за циљ да свим заинтересованим актерима на железничкој мрежи помогне да ускладе своје напоре за одрживу будућност. Железничка предузећа су презентovala како хидрогенизовано биљно уље може помоћи у смањењу емисије CO2 гасова приликом дизел вуче возова (**DB Cargo**). Такође, Холандске железнице (**NS**) су представиле како се делови возних средстава који су повучени из употребе могу поново употребити кроз пројекте пренамене који су у складу са одрживим приступом рада у компанији.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-successfully-hosts-its-5th-zero-waste-railways-workshop>

СЛОВЕНЦИ ДОБИЛИ НАГРАДУ ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУРИЗАМ У 2024. ГОДИНИ

Словеначки превозник (**Slovenske železnice (SŽ) – Potniški promet**), награђен је престижном наградом за **Најбољу националну кампању** на церемонији **Rail Tourism Awards 2024**. Признање је доделила Европска комисија за путовања (ЕТС) у сарадњи са **Eurail** порталом за железничка путовања, за кампању „**Нова генерација возова**“. Ова кампања је једна од најиновативнијих и најинспиративнијих за промовисање одрживог путовања железницом. Поменута кампања наглашава значај одрживе мобилности, и улогу возова у стварању еколошке будућности.

Из победничког тима су саопштили да је промотивни видео намењен онима који можда не користе возове сваки дан, наглашавајући поруку да возови представљају будућност. Поменути видео је доступан на линку: <https://predal.sz.si/links/68c6676f-f276-4288-b8c4-45c63b0e6b89>

Промовисање одрживог туризма

Критеријуми за добијање награде за железнички туризам били су креативност и иновативност у промовисању одрживог путовања широм Европе. Признање које је додељено словеначкој компанији за превоз путника железницом, одражава растући значај железничког туризма у покретању одрживе мобилности и истиче лидерство компаније у овој области. Ова награда стимулише даљу посвећеност сектора за превоз путника да спроведе значајне иницијативе, које подржавају одрживост и инспиришу употребу железнице као кључног вида саобраћаја за будућност.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/slovenian-railways-passenger-transport-wins-rail-tourism-award-2024-for-its-new>

ПРЕПОРУКЕ ЕУ ЗА УБРЗАНЕ ТРАНСПОРТНЕ РЕФОРМЕ НА ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ, У ГРУЗИЈИ, МОЛДАВИЈИ И УКРАЈИНИ

Европска комисија усвојила је недавно свој годишњи Пакет проширења, који пружа детаљну процену стања и напретка који су постигле земље кандидати за улазак у ЕУ, међу којима је и Србија.

Процене су праћене препорукама и смерницама о реформским приоритетима. Према објављеним извештајима, Стални секретаријат Транспортне заједнице изложио је главне препоруке Европске комисије у области транспорта за сваког од регионалних партнера. Препоруке за Србију, као земљу кандидата за чланство у ЕУ су:

У наредној години Србија би требало да:

Поглавље 14: Транспортна политика

Србија има добар ниво припремљености у области транспортне политике. Препоруке Комисије из прошле године само су делимично спроведене и остају у великој мери валидне.

У наредној години Србија би требало да:

- усвоји националну стратегију за саобраћај, унапреди систем одржавања путне и железничке инфраструктуре, усклади и поједностави процедуре за друмске и железничке граничне прелазе,
- обезбеди да процедуре набавки у вези пројеката прате принципе транспарентности, једнаког третмана и отворене конкуренције,
- настави усклађивање законодавства са Четвртим железничким пакетом и усвоји Закон о безбедности на железници.

Поглавље 21: Трансевропске транспортне мреже (TEN-T)

Тренутни ниво припремљености Србије у области трансевропских транспортних мрежа је између умереног и доброг. Постигнут је одређени напредак, укључујући почетак изградње железничке пруге Ниш–Димитровград и завршетак изградње гасног интерконектора са Бугарском. Препоруке Комисије из прошле године делимично су спроведене и у великој мери остају важеће.

У наредној години Србија би требало да:

- настави да унапређује своје саобраћајне и енергетске инфраструктурне везе, обезбеђујући квалитет и транспарентност у складу са стандардима ЕУ,
- настави припрему пројекта за деоницу IV између Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе,
- заврши припреме пројекта и покрене процес набавке за радове на модернизацији железничке деонице на Коридору X од Београда до Ниша.

Извор: <https://www.transport-community.org/news/key-eu-recommendations-to-fast-track-transport-reforms-in-western-balkans-georgia-moldova-and-ukraine/>

УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА

„Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (ИЖС) је, као активни члан међународних железничких организација: Међународне железничке уније (UIC), Заједнице европских железница и инфраструктурних компанија (CER), Железничке мреже Европе (RNE) и Међународне организације за железничку безбедност (COLPOFER), наставила са учешћем на састанцима ових организација. Одређене међународне активности и већи део састанака су одржани у онлајн формату.

ОДРЖАН САСТАНАК CER РАДНЕ ГРУПЕ ДИРЕКТОРА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Састанак CER Радне групе директора за људске ресурсе одржан је 5. децембра 2024. године. Кључне теме су обухватиле друштвена питања из домена родне равноправности и развијања вештина, као и теме које су део секторског социјалног дијалога. Овом приликом, презентован је напредак остварен на пројекту имплементације Споразума „Жене на железници“. Пројекат је започет у априлу ове године, а његов најважнији резултат представља нови Извештај о женама на железници. Посебна пажња је посвећена упитнику помоћу којег ће се прикупљати подаци за потребе израде Извештаја. Поред тога, дискутовало се о резултатима радионице одржане у новембру у Варшави. Ова радионица је део радног пакета у оквиру пројекта који подразумева организацију две радионице, са циљем да се размене информације о имплементацији Споразума и идентификују примери најбоље праксе.

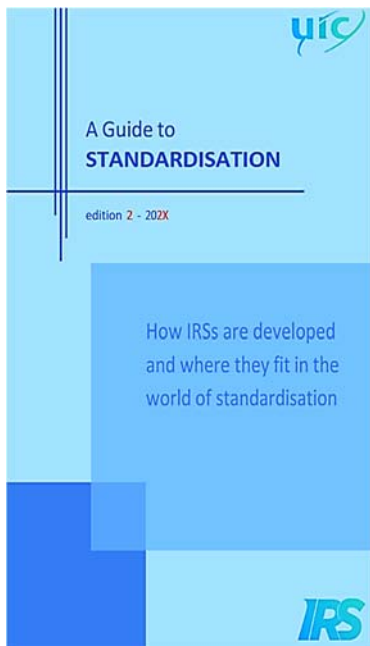
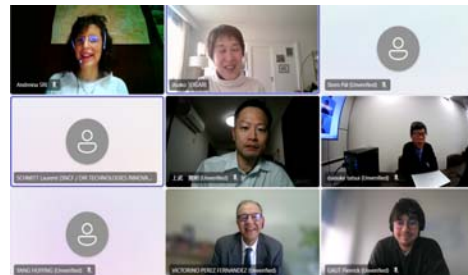
У вези са развојем вештина, разматрани су резултати и могућност за наставак пројекта **STAFFER**, који је завршен 31. октобра ове године. С обзиром на изнету информацију да наставак пројекта није одобрен, предложено је покретање потпуно новог пројекта који ће се наставити на рад и резултате пројекта **STAFFER**. У оквиру ове теме такође је разматрано одржавање Конференције о запошљавању 2025. године, која ће бити организована у сарадњи са **ETF**-ом.

Учесници су упознати и са новитетима у вези са *Директивом о машиновођама 2007/59/ЕС*, посебно у контексту режима комуникације, као и евиденцијом времена рада и одмора машиновођа. Железнички робни саобраћај је такође био једна од тема током овог састанка. Учесницима су представљене информације у вези са предложеном Заједничком изјавом **CER**-а и **ETF**-а. Фокус је био на укључивању јавних и приватних ресурса за потребе железничког сектора. У том смислу, **ETF** је подржао употребу јавних извора финансирања, док **CER** сматра да је потребно укључити и приватне изворе финансирања где је неопходно. Поводом европских избора одржаних у јуну, изнете су информације о новом саставу Европске комисије, Парламенту и Савету. Посебна пажња је посвећена питањима везаним за железнички сектор. На састанцима су у име ИЖС учествовале представнице Центра за међународне послове.

ОДРЖАН САСТАНАК РАДНЕ UIC ГРУПЕ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

Састанак Радне групе за стандардизацију, у оквиру *Међународне железничке уније (UIC)*, одржан је 10. децембра 2024. године, у онлајн формату. На састанку се највише дискутовало о два значајна документа, **Стратегији за стандардизацију до 2030. године** и **Смерницама**. **Стратегија за стандардизацију до 2030. године** подржана је од стране руководиоца UIC-а, а затим и од чланова на Генералној скупштини. Учесницима је саопштено да ће поменути документи бити доступни за чланове на *Extranet*-у, UIC онлајн Платформи.

Поменута **Стратегија за стандардизацију до 2030. године**, има за циљ да унапреди процесе стандардизације и усклади стратешке приоритете за железнички саобраћај. Такође, предочене су нове тачке у процесу израде нове верзије документа **Смернице**, јер је у плану да се израде до краја 2025. године. Суштина овог документа је да дефинише улоге свих актера у процесу начина развоја, одобравања, прегледања и начина на који се уклапају у систем стандардизације *Међународних железничких решења (IRS)*.

Такође, дискутовало се и о сарадњи између UIC-а и различитих тела у железничком сектору (**ISO, CEN-CENELEC, CER**, итд.). Наиме, истакнуто је неколико ствари које би требало узети у обзир: 1) потреба за усклађеношћу између заинтересованих страна; 2) постојање опречних стандарда; 3) непостојање званичне везе између UIC-а и менаџмента **CEN-CENELEC**-а. На следећем састанку биће више речи о категоризацији **IRS**-а. На онлајн састанку је учествовала представница Центра за међународне послове.

САСТАНЦИ ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ И ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН

Alpine-Western Balkan
rail freight corridor

Састанци Генералне скупштине и Извршног одбора железничког робног коридора **Алпи-Западни Балкан** одржани су 5. децембра 2024. године у седишту Министарства саобраћаја у Загребу, у хибридном формату.

На састанку Генералне скупштине је било речи о буџету коридора за 2024. и 2025. годину, развоју пројекта за смањење времена задржавања на граничним прелазима **Шид/Товарник** и **Димитровград/Драгоман**, као и о коначним резултатима пројекта за смањење времена задржавања на граничном прелазу **Добова**. Такође је било речи и о активностима **C-OSS**, изради нове **Студије о транспортном тржишту**, анкети у циљу истраживања задовољства корисника услуга коридора, као и о формирању нових Европских транспортних коридора.

Подсећања ради, ревизијом **Уредбе о Трансевропској транспортној мрежи (TEN-T)**, железнички робни коридори ће бити трансформисани у Европске транспортне коридоре, у циљу креирања конкурентне и интероперабилне мреже за железнички робни саобраћај, као и железничке мреже високих перформанси за путнички саобраћај.

У склопу овог процеса, железнички робни коридор **Алпи-Западни Балкан** биће проширен и обухватиће нове чланове – државе **Западног Балкана**, као и **Италију, Мађарску, Бугарску, Грчку и Кипар**. Нови европски транспортни коридор ће носити назив **Западни Балкан-Источни Медитеран**. Очекује се да нови коридори постану оперативни у току 2026. године. Имајући у виду специфичност поменутог европског коридора, која се огледа у томе, да ће поред нових чланова из Европске уније значајан део чланства чинити и управљачи инфраструктуре из земаља Западног Балкана, разматрани су почетни кораци за успостављање иницијалних контаката и интегрисање нових чланова.

Заједничком састанку Извршног одбора и Генералне скупштине коридора присуствовали су представници ресорних министарстава, управљача инфраструктуре и канцеларије за управљање коридором (**РМО**). На састанку је било речи о активностима коридора у вези са буџетом, пројектима за смањење времена задржавања на граничним прелазима **Добова, Шид** и **Димитровград**, активностима **C-OSS**, Студији о транспортном тржишту, резултатима анкете у циљу истраживања задовољства корисника услуга коридора, као и о проширењу коридора и даљим корацима у вези са тим. На састанцима је у име ИЖС учествовала представница Центра за међународне послове.